

UŞUR-ŞA-İŞTAR ARŞİVİNDEN KERVAN MASRAFLARINA İLİŞKİN BİR KÜLTEPE TABLETİ

A KÜLTEPE TABLET RELATING TO CARAVAN EXPENSES FROM THE UŞUR-ŞA-İŞTAR ARCHIVE

İrfan ALBAYRAK

Prof. Dr., Ankara Üniversitesi, Eskiçağ Dilleri ve Kültürleri Bölümü,
Sumeroloji Ana Bilim Dalı, irfanalbayrak40@gmail.com

Öz

Bilindiği üzere Asur'dan hareket eden kervanların yükü genellikle çeşitli dokuma ürünleri ve Anadolu krallıklarında tunç yapımında çok ihtiyaç duyulan kalay madeniydi. Kervanlar Anadolu içlerindeki kârum ve wabartum'lara ulaşmak için karşılarına çıkan dağlar, tepeleri ve nehirleri aşmak zorundaydılar. Bin kilometreyi aşan bu zorlu yolculuk sırasında eşek kervanları farklı krallıkların topraklarından geçmek ve taşıdıkları ürünlerin türüne göre çeşitli adlar altında vergiler ödemekle yükümlüydüler. Eldeki mevcut bilgiler tüccar kervanlarının Anadolu'ya üç ayrı güzergâh kullanarak girdiklerini göstermektedir. Yolculuk esnasında, kalay ve tekstil ürünleriyle yüklü kervanların yol boyunca uğradıkları irili ufaklı kasaba ve şehirlerde, yol giderleri ve önceden düzenlenen vadeli alış-verişler ile mal teslimatına ilişkin çok sayıda tutanak düzenlenmiştir. Bu kayıtlar literatürde itinerer (güzergâh) metinleri olarak bilinir ve bunlar eskiçağ Anadolu ve Mezopotamya'sının tarihi coğrafyası hakkında çok önemli içerikler vermektedir. Asur-Anadolu kentleri arasında ticaret yapan tüccarlardan geriye kalan metinler seyahat bölgelerinin topografyası hakkında ayrıntılı bilgi vermezler. Çünkü kervan sorumluları ve tüccarlar, yol ve ticaret güvenliği açısından kendilerini tehdit eden herhangi bir olumsuzluk olmadığı sürece güzergâh üzerindeki kentler ve bölge topografyası hakkında belgelere ilave notlar düşmemişlerdir. Zaman zaman nehir ve dağ geçitlerinde yaşanan sıkıntılar, yolların siyasal ve bazı sosyal olaylar nedeniyle kapatılması, kaçakçılığın önlenmesine yönelik tedbirler gibi, tüccarlık faaliyetlerini doğrudan etkileyen süreçler olursa ancak yer, nehir ve dağ adları gibi coğrafi tanımlardan bahsetmişlerdir. Bu makalede ilk kez tanıtılan belge de gerek önceden neşredilmiş belgelerde az geçen yer adlarına sahip olması gerekse kervanın taşıdığı yükün çeşitliliği bakımında ilginç içerikler vermektedir. Kaniş-Kültepe'nin ünlü tüccarlarından Uşur-şa-İstar ailesine ait evde ele geçen bu tabletin, içeriğinde aile üyelerinin isimlerine rastlanmamakla birlikte, aile ile ticari ilişkileri olduğu bilinen Kurara şahıs adını içerdiği için Uşur-şa-İstar aile arşivine ait olduğu söylenebilir.

Abstract

As is well known, the caravans travelling from Assyria were usually loaded with various textile products and tin ore, which was much needed for the production of bronze in the Anatolian kingdoms. The caravans had to cross mountains, hills and rivers to reach the kârum and wabartum in the Anatolian interior. During this arduous journey of more than a thousand kilometres, donkey caravans had to pass through the territories of different kingdoms and pay taxes under various names depending on the type of goods they carried. The available information shows that merchant caravans entered Anatolia by three different routes. During the journey, caravans loaded with tin and textiles stopped in towns and cities along the way, and numerous records were kept of travelling expenses, pre-arranged credit purchases and delivery of goods. These records are known in the literature as itinerary texts, and they provide important insights into the historical geography of ancient Anatolia and Mesopotamia. The texts left behind by the merchants who traded between Assyria and Anatolia do not provide detailed information about the topography of the travelling regions. This is because caravan managers and merchants did not make additional notes about the cities on the route and the topography of the region, unless there was a threat to the safety of the road and trade. From time to time, if there were processes that directly affected the merchant activities such as difficulties at river and mountain passes, closure of roads due to political and social events, and measures to prevent smuggling, they only mentioned geographical descriptions such as place, river and mountain names. A tablet, which is treated for the first time in this article, provides interesting content both in terms of place names, which are rarely mentioned in previously published documents, and in terms of the diversity of the caravan's cargo. This tablet, which was found in the house of the Uşur-şa-İstar family, one of the famous merchants of Kaniş-Kültepe, does not contain the names of the family members, but it can be said that it belongs to the Uşur-şa-İstar family archive because it contains the name of Kurara, who is known to have commercial relations with the family.

Makale Bilgisi

Türü: Araştırma makalesi
Gönderildiği tarih: 25 Kasım 2024
Kabul edildiği tarih: 9 Aralık 2024
Yayınlanma tarihi: 25 Aralık 2024

Article Info

Type: Research article
Date submitted: 25 November 2024
Date accepted: 9 December 2024
Date published: 25 December 2024

Anahtar Sözcükler

Kültepe Tabletleri; Uşur-şa-İstar Arşivi; İtinerer Metinler; Kervan

Keywords

Kültepe Tablets; Uşur-şa-İstar's Archive; Itinerer Texts; Caravan

DOI

10.33171/dtcjournal.2024.64.2.25

Giriş

Anadolu'nun MÖ II. binyıl başlarında, Eski Asurlu tüccarlar sayesinde çivi yazısıyla tanıştığı bilinmektedir. Mezopotamya'nın yukarısında, yüksek Anadolu platosuna varmadan, Dicle Nehrinin batısına yaklaşık 90 km mesafede meskûn Asur şehri dönemin en önemli ticaret merkezlerinden birisiydi. Konumu ve idarecilerinin uyguladıkları serbest ticaret politikaları (Larsen, 1976, s. 71-75; Michel, 2009, s. 71-72; Erol, 2015, s. 426-427) nedeniyle bu şehir, hem çeşitli maden ve değerli taşların ithal ve ticareti hem de birçok tekstil ürününün üretim ve pazarlanmasında çağdaşı kentlere göre çok öne çıkan bir kent olmuştur. Asurlu tüccarlar hem ürettikleri hem de ithal ettikleri ticari ürünleri Asur ve çevresinden başlayarak Suriye ve Orta Anadolu içlerine kadar uzanan bir bölgede başarılı bir pazarlama ağı ile yaygınlaştırmışlardır. Eldeki yazılı kaynaklar bu ticari sürecin sivil bir girişim olarak başladığını ve gerektiği hallerde Asur saray çevresinin de doğrudan veya dolaylı olarak bu sürece müdahil olduklarını göstermektedir. Nitekim metinlerde geçen *šarrum* “kral”, *waklum* “kral vekili”, *DUMU ruba'im* “beyin (kralın) oğlu”, *ina ālim^{ki}* Aššur “Asur şehrinde”, *ina puhrim ina ālim^{ki}* “şehirdeki toplantıda” ... gibi, yönetici sıfatları ve kurumsal ifadeler, Asur saray idaresinin ticari işleyişe kayıtsız kalmadığının bir yansımasıdır. Diğer taraftan Asur Devletinin Anadolu krallıklarıyla ticari işleyişe yönelik antlaşmalar (Günbattı, 2005, s. 759-784) düzenlemiş olması onların politik ve yönetsel olarak bu ticaret ağını desteklediğinin bir başka kanıtıdır.

Asurlu tüccarların Anadolu'daki girişimlerinin Anadolu krallıklarınca da desteklendiği anlaşılmaktadır. Tüccarların kendi aralarındaki yazışmalar ve *kārum* dairesinin yerel otoritelerle olan ilişkileri, Anadolu krallıklarının bu ticaret sayesinde dönemin stratejik öneme sahip metali olan kalaya ulaştıklarını ortaya koymaktadır. Bunun yanında Anadolu saray ve çevrelerinin Mezopotamya'nın çok çeşit ve kalitede dokuma ürünlerini yine bu ticaret ağı üzerinden elde ettikleri gözlemlenmektedir. Nitekim yerel otoritelerin izinleriyle Asurlu tüccarlar Anadolu'da 30'a yakın ticari merkez kurmuşlardır. Kurulan bu *kārum* ve *wabartum* merkezleri gerek Anadolu içerisindeki gerekse Asur şehri ile olan mal sevkiyatını kara eşek (*imērum šallamum*) kervanlarıyla sağlamaktaydı ve ticari malların nakil süreci hem Asur hem de Anadolu tarafına güvenlik ve vergilendirme kapsamında çeşitli yükümlülükler getirmekteydi (Larsen, 1976, s. 201-218).

Asur'dan hareket eden kervanların yükü genellikle çeşitli dokuma ürünleri (Veenhof, 1972, s. 144 vd.) ve Anadolu krallıklarında tunç elde etmek için çok ihtiyaç duyulan kalay madeniydi. Kervanlar Anadolu içlerindeki *kārum* ve *wabartum*'lara

ulaşmak için, özellikle Anadolu topraklarına girildiğinde Eski Anadolu kentlerine ulaşmak için karşılıklarına çıkan dağları, tepeleri ve nehirleri aşmak zorundaydılar. Bin kilometreyi aşan bu zorlu yolculuk sırasında eşek kervanları farklı krallıkların topraklarından geçmek ve taşıdıkları ürünlerin türüne göre çeşitli adlar altında vergiler ödemekle yükümlüydüler (Bayram, 1993, s. 1-13). Eldeki mevcut bilgiler tüccar kervanlarının Anadolu'ya üç ayrı güzergâh kullanarak girdiklerini göstermektedir (Barjamovic, 2011, s. 76 vd; Michel, 2009, s. 72 (Harita)). Yolculuk esnasında, kalay ve tekstil ürünleriyle yüklü kervanların yol boyunca uğradıkları irili ufaklı kasaba ve şehirlerde, yol giderleri ve önceden düzenlenen vadeli alış-verişler ile mal teslimatına ilişkin çok sayıda tutanak düzenlenmiştir. Bu kayıtlar literatürde *itinerer* (güzergâh) metinleri olarak bilinir ve bunlar eskiçağ Anadolu ve Mezopotamya'sının tarihi coğrafyası hakkında çok önemli içerikler verir. Asur-Anadolu kentleri arasında ticaret yapan tüccarlardan geriye kalan metinler seyahat bölgelerinin topografyası hakkında ayrıntılı bilgi vermezler. Çünkü kervanlar ve tüccarlar, yol ve ticaret güvenliği açısından kendilerini tehdit eden herhangi bir olumsuzluk olmadığı sürece güzergâh üzerindeki kentler ve bölge topografyası hakkında belgelere ilave notlar düşmemişlerdir. Zaman zaman nehir ve dağ geçitlerinde yaşanan sıkıntılar, yolların siyasal ve bazı sosyal olaylar nedeniyle kapatılması, kaçakçılığın önlenmesine yönelik tedbirler gibi, tüccarlık faaliyetlerini doğrudan etkileyen süreçler olursa ancak yer, nehir ve dağ adları gibi coğrafi tanımlardan bahsetmişlerdir.

Burada işlenen Eski Asurca belge 1962 yılı Kültepe kazılarında açığa çıkarılmıştır. Tablet Kültepe kazılarında şimdiye kadar açığa çıkarılan en büyük arşiv olan Uşur-ša-İstar ailesinin arşivine aittir. Tablette kervanın çıkış noktası açık olarak kayıtlı olmasa da taşınan yükün türü ve hareket güzergâhı üstündeki yer adları, kervanın Asur şehrinden yola çıktığına şüphe bırakmamaktadır. Nitekim eğer bir kervanın yükü ağırlıklı olarak kalay ve kumaşlardan oluşuyorsa, çıkış noktasının Asur olduğu doğrudan tahmin edilebilir. Kt n/k 840 kazı envanter numaralı bu tablet öznel bir üslupla kaleme alınmıştır. Dolayısıyla cümle içindeki filler 1. tekil şahıs olarak çekimlendiği için kaydı tutan kimsenin adını kesin olarak belirlemek zordur. Ancak arşiv sahibinin Uşur-ša-İstar ve ailesi olduğu bilgisinden hareketle, bu metni düzenleyen de Uşur-ša-İstar veya onun adına iş takibi yapan bir aile yakını veya tüccar olduğu söylenebilir.

Belge, farklı cins ve miktarlarda bitkisel yağ, deriden yapılmış bazı nesnelere ve kalayın Burullum şehrinde; yine 4 kg'dan fazla kalayın Şirwun kentinde; 9 kg'a yakın kalayın ise depodan ödendiği; fiyatı konusunda Asur'da bir bilginin olmadığı ancak kervan (idaresinin) girişimi ile ederi tespit edilmiş, 40 kadar kalın (metal) çivinin; 1 *kusītum*-kumaş ile iki ayrı *kaššum*-görevlisine ödenen iyi cins birer litre bitkisel yağın ve son olarak da harcamalardan sonra yaklaşık 39 kg kalayın Asīya ve Kurara adlı kimselere bırakıldığı kaydedildiği sağlam bir tutanaktır.

Kt. n/k 840

- Öy. 1 *i-na ša DUMU Kà-kà-im*
áš-ku-un 1 SĪLA re-èš-tám
 1 SĪLA Ī.GĪŠ DÜG.GA
 3 ší-nu-nu-a-tim
- 5 *ù šà-ḥe-er-tám*
 3 *ma-na* 13 GÍN AN.NA
mì-ma a-nim i-na
Bu-ra-lim áš-ku-un
 9 *ma-na* LÁ 7 GÍN AN.NA
- 10 *i-na Ší-ir-wu-un*
áš-qúl 15 2/3 ma-na = 3 1/3¹ GÍN
 AN.NA
i-na hu²-ur-ša-ni²
- Ak. *áš-qúl 3 1/3 ma-na* [AN].=NA
- 15 *gam-ru-um ša a-lim^{ki}*
- Ay. 40 *sa-am-ru-a-tím / ku-bu-ra-um*
um-ma a-na-ku-ma
ší-im-šu
i-na a-lim^{ki} ú-la i-dí
- 20 ELLAT^{tum} 5 2/3 *ma-na*
ší-im-šu ú-mu-ra-am
 1 *ma-na* 3 GÍN KÛ.BABBAR
mì-ma a-nim i-na
ša Ī-šu-<hi>im il₅-qé-ú (met. DUMU šu im)

- 25 1 TÚG *ku-sí-tám* 7 GÍN KÙ.BABBAR
i-na a-lim^{ki} / aš-ba-at
 1 SÌLA Ì.GİŞ DÜG.GA <ù>
šà-ḥe-er-tám 1 SÌLA Ì.GİŞ DÜG.GA
- Ük. <ù> *šà-ḥe-er-tám / a-na*
- 30 2^{ší-na} *kà-šé-en*
- Sk. 1 GÚ 10 *ma-na* AN.NA *a-šé-er*
gam-ri-a / a-na A-sí-a ù Ku-ra-ra e-zi-ib

Çeviri: ¹⁻⁸⁾Kakkaya'nın oğlunun (sorumluluğundaki kervana) koyduklarım: 1 litre birinci kalite, 1 litre iyi cins bitkisel yağ, 3 (deriden) *šinuntum*-nesnesi ve öteberi, 3 *mina* 12 *šeql* (~1.45 kg) kalay (olmak üzere) bütün bunları Burallum'da koydum. ⁹⁻¹¹⁾9 *mina*'dan 7 *šeql* eksik kalayı (~4.2 kg) Širwun'da tarttım. ¹¹⁻¹⁴⁾15 2/3 *mina* 3 1/3 *šeql* (~8.70 kg) kalayı depomuzdan tarttım. ¹⁴⁻¹⁵⁾3 1/3 *mina* (~1.66 kg) kalay şehrin gideridir. ¹⁶⁻¹⁹⁾40 kalın çivi (kazık için) ben şöyle (söyledim): “onun şehirdeki fiyatı belli değil”. ²⁰⁻²⁴⁾Kervan (idaresi) 5 2/3 *mina*'yı (~2.41 kg) benim için kontrol etti, (buna göre ederi) 1 *mina* 3 *šeql*'dir (~484 gr). Tüm bunları İšūhum²'unkinden aldılar. ²⁵⁻²⁶⁾1 *kusitum*-kumaşını şehirde 7 *šeql* gümüşe elde ettim. ²⁷⁻³²⁾~1 litre iyi cins bitkisel yağ ve öteberiyi, (yine) ~1 litre iyi cins yağ ve öteberiyi 2 *kaššum*-(görevlisi) için; 1 *biltum* 10 *mina* (~39 kg) kalayı harcamalarımın (ardından) Asiya ve Kurara'ya bıraktım.

Açıklamalar:

St. 1) DUMU *Kà-kà-im*: Aynı arşivden n/k 813:5'te *Kà-kà-a* DUMU *A-ba-nim* “Abānum'un oğlu Kakkaya” adlı bir şahıs geçmektedir. Kakkaya herhalde Asur'dan yola çıkan bir kervanın ve taşıdığı ticari yükün sorumluluğunu üstlenmiş kimsedir. Bu isim yine, çeşitli harcama kayıtlarının tutulduğu bir metin olan VS 26, 13:45-46'da kendisine, çıkış vergisi, elbise ve yiyecek masrafları için ödemelerin yapıldığı bir şahıs olarak geçmektedir.

St. 3) *ší-nu-nu-a-tim*: Eski Asurca belgelerde nadiren geçen bu kelime bildiğimiz kadarıyla ikinci defa burada kayıtlıdır. Sözlüklerin deri veya deriden bir nesne olarak adlandırdıkları bu kelime CCT I, 42a metninin 5 ve 11. satırlarında burada işlenen metin kontekstine benzer bir kullanımda, kervan masraflarını kayıt altına almak üzere *itinerer* bir metinde geçmektedir. Her iki metinde de *šahhertum* “küçük şeyler, öteberi” ifadesi ile birlikte geçen *šinunuātum* belki de *šahhertum* “küçük şeyler, öteberi” olarak çevirdiğimiz nesnelere içine konulduğu deriden bir torba olabilir.

St. 10) Ši-ir-wu-un: Tespitlerimize göre bu yer adı Kültepe metinlerinde ikinci defa burada geçmektedir. Daha önce BIN IV, 7:3'te *iš-tù Ši-ir-mu-in* şeklinde karşılaşılan bu eski yerleşim yeri Hahhum kentinden daha doğuda bir yer olarak değerlendirilmiştir. Burada işlediğimiz metinde de Burullum (Günbattı 2002: 86.) kentinden sonra sıralandığını görülmektedir. Kervanın yükünün kalay ve tekstil olması ve Asur'dan Anadolu istikametine doğru şehirlere uğrayarak hareket ettiği öngörüsüyle bu merkezi, Burullum ile Hahhum arasındaki istasyonlardan biri olarak değerlendirmek yerinde olacaktır. Bu konudaki ayrıntılı çalışma ve tartışmalar için bkz: Barjamoviç 2011: 92; Nashef 1991:108.

St. 14) i-na hu²-ur-ša-ni²: Metnin akışına uygunluk bakımından burada bir yer adı geçeceği beklentimiz dolayısıyla önce bu satırı *Na²-ur-ša-an/n²* şeklinde okumak istedik ancak, belgelerde daha önce geçmiş böyle bir yer adı tespit edemediğimizden ve *ina huršīānim* "depodan, rezervden" ifadesi Eski Asurca masraf belgelerinde sıkça geçtiği için şüpheli olsa da ***i-na hu²-ur-ša-ni²*** olarak değerlendirmeyi uygun buluyoruz.

St. 23-24) i-na ša Ī-šu-<hi>im: Bu satırlarda kayıtlı *i-na ša Ī/DUMU-šu-im* ifadesini esasen bir yer adı ile ilişkilendirmek istesek de burada yazılmış seslere uygun bir yer adı tespit edemediğimiz için bu kısmı şüpheli olarak *i-na ša Ī-šu-<hi>im* şeklinde tamamlamayı uygun buluyoruz. Bilindiği üzere, Kültepe metinleri içerisinde farklı arşivlerde sıkça geçen bir Īšūhum şahıs adı vardır.

St. 30) 2^{šī-na} kà-šé-en: *kaššum* (Günbattı 2002: 86.) kelimesinin -en ekiyle dual yazılışı olarak değerlendiriyoruz. Nitekim kelimenin başında hem rakamla hem de fonetik olarak iki sayısının kaydedildiği görülmektedir. Ayrıca st. 26-30 arasındaki ifadelerden iki *kaššum*-görevlisine aynı miktarlarda ayrı ayrı yapılan bir ödmeden (1 SĪLA Ī.GĪŠ DÜG.GA *šâ-ḫe-er-tám*) bahsedilmesi bu dual yazımın gerekçesi olmalıdır. 2 *kaššum*-görevlisinin metinde geçtiği bağlam (st.27-30) çerçevesinde, eğer özel bir sipariş değilse, tüccarların *kaššum*-görevlilerine nakdi ödemelerin dışında aynı ödemeler de yapabildiklerini göstermektedir.

Sonuç

Eski Asurca belgeler arasında kervan güzergâhları konusunda bilgi veren bir grup *itinerer* metin vardır. Eski Anadolu ve Yukarı Mezopotamya'nın tarihi coğrafyasının araştırılmasında bu belgeler son derece önemlidir. Burada ilk neşri yapılan ve Kültepe'de 1962 yılı kazılarında bulunmuş Kt n/k 840 kazı envanter numaralı belgeyi *itinerer* metin grubuna ilave edilecek yeni bir kervan masraf listesi olarak

değerlendiriyoruz. Kuvvetle muhtemel Uşur-ša-İstar ailesinin arşivine ait olan bu metin, içerdiği nâdir (*Şirwun*) ve az geçen (*Burullum*) yer adları ile sipariş ve ödeme çeşitliliği bakımından dikkat çekicidir. Asur'dan hareket eden bir kervanın önce Burallum'a oradan Şirwun'a geçtiği; yük olarak taşıdığı kalay ve kaliteli bitkisel yağların bir kısmını buralarda bıraktığı belirtilmektedir. Metinde dört ayrı yerde (St. 2,3,27, 28) iyi cins bitkisel yağların (İ.GİŞ DÜG.GA / *reštam*) ve yine uğranılan şehirlerde kimi görevlilere (st. 26-30) teslim edildiği belirtilmektedir. Yağ teslimatlarının bir ön talep mi veya standart ürün satışı üzerine mi gerçekleştiği belli değildir. İ.GİŞ *reštam* / *ṭābam* (birinci kalite / iyi cins) cinsi bitkisel yağlar, gündelik tüketim dışında herhalde cilt sağlığı ve koku elde etmek gibi özel amaçlı olarak da kullanılmış olmalıdır. Nitekim metnin 26-30. satırları arasında, miktar olarak az sayılabilecek birer litre yağın, bir tür idari veya kült görevlisi karşılığında geçen iki ayrı *kaššum*-memuruna bırakılması, bu yağların besin olarak kullanımının dışında işlemlere de sahip olduğunu düşündürmektedir.

Kaynakça

- Bayram, S. (1993). Kültepe Tabletlerinde Geçen Vergiler ve Özellikleri, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 36(1-3), 1-13.
- Erol, H. (2015). Eski Asur Şehir Devletinin Ticari Tekelleşme Politikası. *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 34(58), 425-443
- Günbattı, C. (2005). Kültepe'de Bulunmuş İki Antlaşma Metni, *Bellekten*, LXIX(256), 759-784.
- Günbattı, C. (2002). Kültepe'den Kervan Güzergâhlarına Işık Tutan İki Yeni Metin. *ArAn*, 5(1), 71-91.
- Larsen, M. T. (1976). *The Old Assyrian City-State And Its Colonies*. Akademisk Forlag: Copenhagen.
- Michel, C. (2009). The Old Assyrian Trade in the light of Recent Kültepe Archives. *CSMS Journal*, 3, 71-82.
- Şahin, H. A. (2002). Eski Asur ve Anadolu'da Kaššum Görevlisi. *ArAn*, 5(1), 203-212.
- Veenhof, K. R. (1972). *Aspects of Old Assyrian Trade and Its Terminology*, E. J. Brill: Leiden.
- Veenhof-Eidem, K. R. (2008). *Mesopotamia: Old Assyrian Period* (OBO 160/5), Academic Press Fribourg Vandenhoeck & Ruprecht Gottingen.

Summary

The Assyrian Trading Colonies Period is the period in which Assyrian merchants settled in Anatolian cities and engaged in various commercial activities in the early 2nd millennium BC. During this period, the records recorded about the towns where trade caravans passing through on their way between Assyria and Anatolian cities, the goods traded and the purchases made are known as *itinerer* (route) texts in the literature. Among the Old Assyrian documents found, there are a group of *itinerer* texts. The information recorded in such texts is very valuable in terms of gaining information about the historical geography of Anatolia and Mesopotamia. Generally, detailed information such as the names of cities, towns, mountains, and rivers are not given frequently in such texts, but geographical descriptions are also recorded in unusual cases such as road closures, measures taken to prevent smuggling, and adverse events that hinder trade.

The text discussed in this article is an *itinerer* text that contains valuable information because it includes the place names that are rarely mentioned before and the variety of goods in the cargo carried by the caravan. This processed text must belong to the archive of the Uşur-ša-İstar family, one of the well-known merchants of Kültepe. In this document found in the Kültepe excavations in 1962, the starting point of the caravan is not clearly stated, but the cargo carried by the caravan, its route and the place names mentioned on this route indicate that the caravan left the Assyrian city. Because if the majority of the cargo carried by a caravan consists of tin and cloth, it is understood that the starting point of this caravan is Assyria. Since the verbs in this text processed in the article are recorded in the first person singular, it is not clear who wrote it, but since it is known that the owner of the archive is Uşur-ša-İstar and his family, the writer must be either Uşur-ša-İstar or one of his relatives who follows the works. In the text, the loads carried in the caravan include different types and quantities of vegetable oil, some objects made of leather, tin, thick metal nails and *kusitum*-cloth. In addition, the quantities and values of these goods, the names of the people who would receive them and some city names were recorded.

This document with the excavation inventory number Kt n/k 840, which is discussed in the article, has been evaluated as a new caravan expense list. The text is notable for its rare place names such as Şirwun and Burullum, the goods it contains, and the variety of orders and payments.

Kt. n/k 840 Fotoğraflar

